

СТАНОВИЩЕ

от д-р Сийка Костадинова Ковачева, доцент в катедра „Приложна и институционална социология“ във Философско-исторически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
в Института по философия и социология,
за нуждите на секция "Публични политики и социални промени",

За участие в конкурса за доцент по специалност „Социология“, обнародван в ДВ бр.89/12.11.2019 г., е подала документи **Венета Кръстева** и е единствен кандидат.

1. Общо описание на представените материали

Представеният от Венета Кръстева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника на ИФС за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности. Кандидадът участва в конкурса с една монография като хабилитационен труд, друга публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд, 5 студии, 15 статии и 13 глави в колективни монографии, повечето от които са издадени на английски език. Всички публикации са в утвърдени, а много от тях и в международно разпознаваеми академични издания.

Научните интереси на Венета Кръстева са в областта на младежката заетост, младите хора в уязвими ситуации, гъвкавите форми на труд, бедността и социалното изключване и публичните политики в подкрепа на уязвимите групи на пазара на труда и социология на религиите.

2. Обща характеристика на научната, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата

Гл.ас. д-р Венета Кръстева се е наложила като млад изследовател и успешно е участвала в 7 международни и 5 национални проекта, като през 2019 година получава наградата на БАН и МОН за ръководител на най-успешен проект по Програмата за подпомагане на млади учени на БАН. Много от нейните изследвания имат приложен характер като например търсене на трансдисциплинарни решения за намаляване на неравностойното положение на младежите, или намиране на ефективни политики срещу социалното изключване на младите хора или преглед на добрите практики за включване на младежите в редица европейски страни. Преподавателският опит на Венета Кръстева включва водене на лекции и обучение на стажанти.

Доминиращата ѝ роля на изследовател се отразява и в нейните участия в научни форуми с доклади и презентации, както и като член на организационните комитети на национални и международни конференции.

Като цяло, дейността на Венета Кръстева е с богат спектър и заедно с това достатъчно целенасочена за постигане на значими резултати.

3. Учебна дейност на кандидата от началото на кариерата му

В продължение на 5 години (2010-2016) Венета Кръстева изнася курс лекции и упражнения по икономическа социология в ПУ "П. Хилендарски", който се приема много добре от студентите в специалност социология на правото, икономиката и иновациите. През 2016 г. тя работи като координатор на стажантското обучение на студенти между социологическите катедри на ИФС, СУ и УНСС.

4. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата, ясна характеристика на научните приноси

Венета Кръстева развива концепцията за трудова несигурност, като я прилага към ситуацията на младите хора на пазара на труда у нас и в други европейски страни. Това е фокусът на нейната научно-изследователска дейност и присъства в хабилитационния ѝ труд и в още поне десет студии, статии и научни доклади. Нейният подход обогатява разбирането за уязвимостта на младите не само като трудности при започването на първа работа и преживяването на безработица, но и като ниско качество на труд, непълна заетост, работеща бедност, липса на кариерни перспективи. Тези нови аспекти са в резултат на утвърждаването на гъвкавите форми на заетост и съсредоточаване на младите хора именно в тези сектори на пазара на труда. Заслужава да отбележим демонстрираните умения на Кръстева за аналитичност и рефлексивност при работата с количествени и качествени данни.

Важен за по-дълбокото разбиране на младежката трудова несигурност е приносът на Кръстева в изследването на институционалната промяна, която е резултат не просто на неизбежни икономически тенденции, но и на действията на различни актьори: държавни институции, работодатели, работещи от други възрастови групи. Самите млади хора са представени като активни субекти, които взаимодействат с институционалния контекст и търсят свои пътища за социално включване. Кръстева демонстрира евристичната стойност на подхода на Сен и други за способностите и възможностите (capabilities) при анализа на дълбочинни интервюта с младежи, преживели затруднена трудова интеграция. Утвърждава се идеята за на-

растващата роля на индивидуалната активност в постигането на сигурна трудова интеграция и отслабващата роля на институционалния фактор в този процес.

Венета Кръстева има принос и при разглеждането на концепцията за младежта и на последните тенденции в съвременните общества и по-специално на нейната фрагментация в условията на глобализация. Младежта е разгледана като "отделна група" на пазара на труда, със свои специфични проблеми. Изследвани са значими социални неравенства в достъпа на младите до ресурси за успешна социална интеграция.

5. Принос на кандидата при колективни публикации

Много от публикациите на кандидата са колективни, което е резултат от нарастващия мащаб на съвременните изследвания и техния все по-транснационален характер. Като имам предвид високото качество на индивидуалните ѝ работи, смятам, че включването ѝ като съ-автор в множество доклади, студии и глави на книги е признание за нейните способности. При това Кръстева е водещ автор на някои от тях. Съавтори на кандидата са, както водещи български изследователи, така и утвърдени имена от европейски университети и изследователски центрове.

6. Отражение на научните публикации на кандидата в академичната литература

Д-р Венета Кръстева е представила 23 цитата в международни и български реферирани издания. Те демонстрират разпознаваемостта на изследователя не само сред българската социологическа общност, но и на европейско ниво.

7. Критични бележки на рецензента по представените трудове

Въпреки че уязвимостта е разгледана като многомерна ситуация, повечето примери за младежи, отпаднали от пазара на труда и за тези, които слабо интегрирани, са на младежи от ромски произход (виж напр. трета и четвърта глава на хабилитационния труд). Биха могли да бъдат разгледани по-разнообразни случаи – напр. младежи без родители, младежи със специални потребности и други.

8. Лични впечатления на рецензента за кандидата и други данни, непосочени в предходните точки

Познавам кандидата преди всичко от участие в национални конференции и по публикации. Имам впечатления за нея като сериозен изследовател и толерантен колега. Респектиращо е многократното превишаване от Венета Кръстева на необходимия брой точки по по-

казателите за научната и изследователската дейност, съобразно с Правилника на ИФС за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности.

9. Мотивирано и ясно формулирано заключение.

Убедено давам своята положителна оценка на цялостната дейност на кандидата и предлагам на уважаемите членове на Научното жури по конкурса **да решат да препоръчат на НС на ИФС при БАН кандидатът гл. ас. д-р Венета Кръстева да бъде назначена на научната длъжност „доцент“ по специалност „Социология“ в секция "Публични политики и социални промени" на ИФС при БАН.**

февруари 2020 г.

Изготвил становището: .....

Доц. д-р Сийка Ковачева